

ทักษะอะไรที่นายจ้างยุคเศรษฐกิจ 4.0 ต้องการ ?

🕒 **นำเสนอเมื่อ** 5 ส.ค. 2559

ยกเครื่อง Education 2.0

สร้าง The New S-Curve ใหม่ให้การเปลี่ยนแปลงของ Economy 4.0

สวัสดิ์ศรีรับเพื่อนสมาชิก สสค. เมื่อเร็วๆ นี้ สสค.ร่วมกับ

ธนาคารโลก และ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ จัดงาน “นักเศรษฐศาสตร์การศึกษา” มาร่วมฉายภาพ ‘การศึกษาไทย’ ที่เชื่อมต่อกับภาค เศรษฐกิจและสังคม

“อายุได้ผู้ระดับ 5 กำลัง ทดสอบความสามารถในการปรับตัวของตลาดแรงงานไทย” คำกล่าวของดร.ไกรยส ภัทราวาท ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายเศรษฐศาสตร์ การศึกษา สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ดูจะไม่เกินจริงนัก ท่ามกลาง สถานการณ์เลิกจ้างที่รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ และตัวเลขบัณฑิต วางงานที่พุ่งไม่หยุด

ข้อเท็จจริงนี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของธนาคารโลก เกี่ยวกับสถานการณ์แรงงานในประเทศไทย ดร.ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ นักเศรษฐศาสตร์ด้านการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ ธนาคารโลก ชี้ว่าขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยถดถอยลงมา ตั้งแต่ปี 2007 ค่าจ้างของแรงงานทุกกลุ่ม ไม่เติบโต ทำให้กำลังซื้อและคุณภาพชีวิตของ แรงงานเหล่านี้ถดถอยมากกว่า 10 ปีแล้ว สวนทางกับ ตัวเลขการศึกษาของแรงงานไทยที่ดีขึ้นถ้านับตามจำนวนปี การศึกษาและคุณวุฒิสูงสุด ไทยมีปริมาณบัณฑิตเขาตลาด แรงงานจำนวนมากกว่า 40-50% ของกำลังแรงงานรุ่นใหม่ที่เขา สู่ตลาดแรงงาน แต่บัณฑิตเหล่านี้กลับขาดทักษะที่นายจ้าง ต้องการ ทำให้บัณฑิตจบใหม่กว่า 1 ใน 4 คนยังคงหางานทำไม่ได้ในปัจจุบัน

แล้วทักษะอะไรที่นายจ้างยุคเศรษฐกิจ 4.0 ต้องการ ?

จากรายงานของ World Economic Forum ชี้ถึง 10 ทักษะซึ่งจะเป็นที่ต้องการอย่างมากในปี 2020

ได้แก่

- 1.ทักษะการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน
- 2.การคิดวิเคราะห์
- 3.ความคิดสร้างสรรค์
- 4.การจัดการบุคคล
- 5.การทำงานร่วมกัน
- 6.ความฉลาดทางอารมณ์

7. รู้จักประเมินและการตัดสินใจ

8. มีใจรักบริการ

9. การเจรจาต่อรอง

10. ความยืดหยุ่นทางความคิด

“ในปี 2020 ทักษะทำซ้ำเป็นประจำ (Routine Skills) จะหมดโอกาสในการทำงาน 1 ใน 3 ของทักษะที่เป็นที่ ต้องการในปัจจุบันจะล้าสมัย 65% ของงานใน 10 ปีข้างหน้า ยังไม่เกิดขึ้น บททดสอบที่สำคัญคือ ครูและระบบการศึกษา ไทยในปัจจุบันกำลังสอนและพัฒนาเด็กเยาวชนเพื่อให้มีงาน และทักษะที่ยังไม่เคยมีอยู่ในปัจจุบัน แล้วครูและระบบ การศึกษาจะสอนเด็กอย่างไร?” ดร.ไกรยส ผู้เชี่ยวชาญด้าน นโยบายเศรษฐศาสตร์การศึกษา สสค. ตั้งคำถามต่อระบบ การศึกษาไทย

“โลกกำลังเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ใน อีก 5 ปีถัดจากนี้ จะเน้นการใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรเข้ามา แทนที่แรงงานมนุษย์ที่ใช้ “ทักษะการทำซ้ำเป็นประจำ” (Routine Skill) เช่น หุ่นยนต์ การพิมพ์ 3 มิติ และ ระบบอุตสาหกรรม ที่เชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ตทั้งหมด Industrial Internet of things (IIOT) ซึ่งมีประสิทธิภาพการผลิตที่สูงกว่ามนุษย์ ไม่ ต้องการการควบคุมโดยมนุษย์ และมีต้นทุนต่อหน่วยที่ถูกกว่า” ดังนั้นแรงงานที่จะยังคงปลอดภัยและมีความ กาวหนาในการประกอบอาชีพคือแรงงานที่มี “ทักษะที่หลากหลาย” (Non-routine Skills) ทั้งทักษะที่หลากหลาย ทางปัญญาและทางการสื่อสาร (Non-routine cognitive and interpersonal Skills) เช่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

จะเกิดอะไรขึ้นเมื่อเรามุ่งหน้าสู่ Economy 4.0 ด้วย Education 2.0

?

ดร.เกียรตินันต์ ล้วนแก้ว คุณูปดีคณะ เศรษฐศาสตร์ ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ ชี้ว่า Education 2.0 ไม่สามารถช่วยให้ผู้ที่เรียนจบ ปรับตัวให้เข้ากับโลกของการทำงานได้ ปัญหา ช่องว่างทางทักษะจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เพราะเศรษฐกิจปรับตัวแต่แรงงานไทย ปรับตัวไม่ทัน ทำงานไม่ได้ตามที่นายจ้างคาดหวัง จากผลวิจัยของม.ธุรกิจบัณฑิตย์และสสค.ในประเด็นช่องว่าง ทักษะเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ ภูเก็ต ตรารด และอีก 14 จังหวัดทั่วประเทศพบว่า ช่องว่างทักษะสูงสุด 3 อันดับแรก ในกลุ่มจังหวัดที่มีระดับการ พัฒนาเทียบเท่ากับ Economy 2.0 และกำลังพัฒนาไปสู่ Economy 3.0 คือ

- 1) ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศอื่นๆ
- 2) ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และ
- 3) การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

ในส่วนจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาเทียบเท่ากับ Economy 3.0 และกำลังก้าวไปสู่ Economy 4.0 พบว่า ช่องว่างทักษะสูงสุด 3 อันดับแรก คือ

- 1) ความรู้เฉพาะตามตำแหน่งงานที่ทำ
- 2) การแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงาน และ
- 3) ความสามารถในการเรียนรู้งาน

“หากเทียบกับผลสำรวจของสหราชอาณาจักรและแคนาดา ประเทศไทยมีปัญหาเรื่องช่องว่างทักษะรุนแรงกว่า สองประเทศนี้ถึงเท่าตัว และหากเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของทุนมนุษย์ไทยกับประเทศอื่นๆ ในเอเชียพบว่า ยังไม่ดีเท่ากับมาเลเซีย จีนและสิงคโปร์ ทั้งยังได้คะแนน คุณภาพการศึกษาตามคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าประเทศเวียดนามที่เริ่มต้นช้ากว่า 15-20 ปี หรือแม้แต่ฟิลิปปินส์ที่มีรายได้ต่อหัวต่ำกว่าไทย การศึกษาไทยในโลกยุคใหม่ต้อง ก้าวสู่การคิดวิเคราะห์ หาค้นคว้าสิ่งใหม่ แต่ไทยยังท่องจำเพื่อไป สอบ ถ้าเรายังไม่ปรับตัวตอนนี้ เราอาจจะไม่ใช่สินชาติ แต่จะหมดโอกาสในการสร้างชาติ”

แล้วจะอย่างไรให้การศึกษาตอบโจทย์ภาคเศรษฐกิจ ?

กล่าวไว้ว่า ปฏิรูปการศึกษาไทยต้องเดินหน้าสู่ Education 4.0 ดร.ไกรยส นักเศรษฐศาสตร์การศึกษา สสค.

เป็นความท้าทายของระบบการศึกษาไทยที่จะสร้าง The New S-Curve ใหม่ในการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย (Non-routine Skills) ให้แก่เด็ก

เยาวชนไทย เพื่อรองรับ S-Curve ที่ 4 ในยุค การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ได้ทันหรือไม่ หลังจากที่ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่จาก S-Curve ที่แล้วในการใช้ทักษะการผลิตและบริการ ของกำลังแรงงานของไทยไปสนับสนุนเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก และการท่องเที่ยวจนนำพาประเทศขึ้นสู่ประเทศรายได้ ปานกลางขั้นสูง (Upper-middle income country) ได้เมื่อ 20 ปีที่ผ่านมาเพราะหากไม่สามารถทำได้ ประเทศไทยจะประสบปัญหาทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำมากขึ้นทุกวัน เพราะ ประเทศต่างๆ จะหันไปลงทุนในประเทศอื่นๆ ที่มีทรัพยากร มนุษย์ที่มีคุณภาพสูงกว่า และปรับตัวเข้ากับยุค 4.0 ได้ดีกว่าประเทศไทย

“คำถามสำคัญต่อไปคือ The New S-Curve ใหม่ของไทยในระบบการศึกษาจะสร้างขึ้นได้อย่างไร และจะช่วยให้ กำลังแรงงานไทยรุ่นใหม่สามารถก้าวออกจากกับดักรายได้ ปานกลางได้ในเร็ววันนี้หรือไม่ ระบบการศึกษาไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อตอบโจทย์นี้ได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ควรร่วมมือกันในการพัฒนาทักษะ ปฏิรูปการเรียนรู้ และแทนที่การเรียนรู้ที่ไม่ตรงต่อความ ต้องการทักษะในปัจจุบัน”

สุภกร บัวสาย ผู้จัดการ สสค.

ขอบคุณที่มาจาก จดหมายถึงเพื่อนสมาชิก สสค.